SPRAWDZIAN · JĘZYK POLSKI

Sprawdzian z „Ludzi bezdomnych”

Grupa A

Stefan Żeromski

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 13

10 zadań, 13 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Kto jest autorem powieści „Ludzie bezdomni”?

Ⓐ Władysław Reymont
Ⓑ Bolesław Prus
Ⓒ Stefan Żeromski
Ⓓ Henryk Sienkiewicz

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

Jak reaguje środowisko lekarskie na odczyt Judyma u Czerniszów?

Ⓐ Z obojętnością — nikt nie słucha
Ⓑ Z entuzjazmem — natychmiast popierają jego postulaty
Ⓒ Z agresją — Judym zostaje fizycznie zaatakowany
Ⓓ Z krytyką — uznają jego postulaty za utopijne i niestosowne

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 3. (0–1 pkt)

Dlaczego Judym w zakończeniu rezygnuje z miłości do Joanny?

Ⓐ Bo Joanna go odrzuciła — uznała, że lekarz wywodzący się z nizin społecznych nie jest dla niej odpowiednią partią
Ⓑ Bo Halban zabronił mu się żenić — uznał, że małżeństwo przeszkodzi mu w karierze naukowej i praktyce w Paryżu
Ⓒ Bo uważa, że nie może mieć domu i rodziny, dopóki trwa nędza najuboższych — czuje dług wobec klasy, z której się wywodzi
Ⓓ Bo zakończył się mu kontrakt w Zagłębiu i musi wyjechać do Paryża, a Joasia nie chce opuścić rodziny w Warszawie

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 4. (0–1 pkt)

Dlaczego odczyt Judyma u doktorostwa Czerniszów kończy się porażką?

Ⓐ Odczyt jest zbyt radykalny — zarzuca lekarzom zaniedbywanie biedoty, a zgromadzeni nie uznają takich obowiązków za lekarskie
Ⓑ Żona doktora Czernisza przerywa wystąpienie, uznając je za nudne i niestosowne w eleganckim salonie pełnym gości
Ⓒ Judym nie przygotował się merytorycznie i popełnia błędy naukowe, które z przekąsem wytykają mu starsi koledzy
Ⓓ Judym plagiatuje pracę innego lekarza i zostaje publicznie zdemaskowany przez doktora Płowicza przed zebranymi

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 5. (0–1 pkt)

Co oznacza określenie „powieść o luźnej kompozycji" w odniesieniu do „Ludzi bezdomnych"?

(A) Fabuła jest epizodyczna, brak ciągłej linii akcji — poszczególne rozdziały funkcjonują jako względnie samodzielne obrazy

(B) Kolejność rozdziałów można dowolnie przestawiać bez utraty sensu, bo każdy z nich opowiada inną, zamkniętą historię

(C) Powieść składa się z niezwiązanych opowiadań różnych autorów, zebranych i wydanych później pod wspólnym tytułem

(D) Powieść jest chaotyczna i pozbawiona struktury — autor zapisywał kolejne sceny bez planu, porządku i zamysłu

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 6. (0–1 pkt)

Jaką funkcję w strukturze powieści pełni rozdział „Zwierzenia", będący dziennikiem Joanny Podborskiej?

(A) Służy jako przerywnik fabularny oddzielający dwa tomy powieści i spowalniający akcję przed dramatycznym finałem

(B) Jest zapisem historycznym dokumentującym realia Warszawy końca XIX wieku i warunki życia robotników

(C) Ujawnia wewnętrzny świat Joanny, równoważy perspektywę Judyma i wprowadza problematykę kobiecą oraz egzystencjalną

(D) Stanowi krytykę systemu edukacji w zaborze rosyjskim i rusyfikacji szkół dla dziewcząt

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 7. (0–1 pkt)

Przy okazji jakiego zdarzenia Tomasz Judym po raz pierwszy spotyka pannę Joannę Podborską i panny Orszeńskie?

Zadanie 8. (0–1 pkt)

> „Lekarz dzisiejszy — to lekarz ludzi bogatych"

Wyjaśnij znaczenie poniższego hasła w kontekście powieści „Ludzie bezdomni":

Zadanie 9. (0–2 pkt)

Kim jest Karbowski i dlaczego Judym porównuje go do kwiatu tuberozy?

Zadanie 10. (0–3 pkt)

Scharakteryzuj postać inżyniera Korzeckiego i wyjaśnij, jaką funkcję pełni jego samobójstwo w powieści.

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/polski/ludzie-bezdomni

SPRAWDZIAN · JĘZYK POLSKI

Sprawdzian z „Ludzi bezdomnych”

Grupa B

Stefan Żeromski

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 13

10 zadań, 13 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Które stwierdzenia o tytule powieści „Ludzie bezdomni” są trafne?

A. Tytuł ma znaczenie metaforyczne — bezdomny jest też Judym, wyrzekający się domu dla idei

B. Tytuł nawiązuje do biblijnego motywu wygnania z raju

C. Tytuł zapożyczył Żeromski z powieści Prusa o tej samej nazwie

D. Tytuł ma też znaczenie dosłowne — odnosi się m.in. do nędzarzy z paryskiej noclegowni Château-Rouge

Zaznacz wszystkie poprawne odpowiedzi.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

Gdzie Judym odbywał praktyki chirurgiczne przed powrotem do Warszawy?

(A) W Londynie

(B) W Wiedniu

(C) W Berlinie

(D) W Paryżu

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 3. (0–1 pkt)

Które cechy opisują Tomasza Judyma na początku powieści?

A. Jest doświadczonym chirurgiem wojskowym

B. Pochodzi z rodziny szlacheckiej

C. Jest bogaty i niezależny finansowo

D. Przebywa w Paryżu na praktyce lekarskiej w klinikach

Zaznacz wszystkie poprawne odpowiedzi.

Zadanie 4. (0–1 pkt)

Jaką rolę ideową pełni postać M. Lesa (Leszczykowskiego) wobec Judyma?

(A) Jest antagonistą Judyma — bezwzględnym bogaczem, który blokuje reformy w Cisach i doprowadza do jego zwolnienia

(B) Jest mentorem Judyma — uczy go technik chirurgicznych w paryskiej klinice i wprowadza w środowisko lekarskie

(C) Jest komicznym kontrapunktem — ekscentryczny kupiec bez wpływu na fabułę, wyśmiewany przez kuracjuszy w Cisach

(D) Jest wzorem „idealnego pozytywisty” — łączy sukces finansowy z filantropią i marzycielskim idealizmem, ale działa z dystansu

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 5. (0–1 pkt)

Jak ma na imię brat Tomasza Judyma?

(A) Wacław

(B) Wojciech

(C) Władysław

(D) Wiktor

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 6. (0–1 pkt)

Jak można zinterpretować pytanie Judyma, „kto płacze", z ostatniej sceny powieści?

(A) Judym po prostu nie rozpoznaje w ciemności głosu Joanny, bo stoi od niej zbyt daleko i jest pochłonięty własnymi ponurymi myślami

(B) To retoryczne pytanie skierowane do czytelnika, kto ponosi winę za rozstanie Judyma z Joasią i za jej samotne cierpienie

(C) Judym halucynuje z powodu wyczerpania fizycznego po pracy w Zagłębiu i słyszy w ciemności głosy, których naprawdę nie ma

(D) Pytanie rozmywa granicę między cierpieniem jednostki (Joasia) a cierpieniem zbiorowym (kopalnia, przyroda) — to wyraz uniwersalizacji bólu

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 7. (0–1 pkt)

Kim jest M. Les (Leszczykowski) i jaką rolę odgrywa w historii zakładu w Cisach?

Zadanie 8. (0–1 pkt)

Opisz, w jakich warunkach pracowała bratowa Judyma w fabryce cygar.

Zadanie 9. (0–2 pkt)

Wyjaśnij, czym jest psychizacja pejzażu i podaj przykład z powieści „Ludzie bezdomni".

Zadanie 10. (0–3 pkt)

Jak Żeromski kreśli obraz nędzy polskich miast i wsi? Podaj przynajmniej trzy przykłady z powieści.

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/polski/ludzie-bezdomni

Sprawdzian z „Ludzi bezdomnych”

Grupa A

1. (1 pkt) **C**

2. (1 pkt) **D**

3. (1 pkt) **C**

4. (1 pkt) **A**

5. (1 pkt) **A**

6. (1 pkt) **C**

7. (1 pkt) Przykładowa odpowiedź: Judym spotyka je po raz pierwszy w Luwrze w Paryżu, podczas oglądania posągu Wenus z Milo. Ustąpił im miejsca na ławeczce, a następnie zaoferował pomoc w znalezieniu drogi do rzeźby Amora i Psyche Canovy.

8. (1 pkt) Przykładowa odpowiedź: To centralna teza odczytu Judyma. Oznacza, że lekarze jego epoki koncentrują się na leczeniu warstw zamożnych, zaniedbując higienę i zdrowie biedoty. Judym uważa, że stan lekarski powinien wziąć odpowiedzialność za warunki życia najuboższych.

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Karbowski to przystojny, lekkomyślny utracjusz i karciarz, w którym zakochuje się Natalia Orszeńska. Judym porównuje go do kwiatu tuberozy — pięknego, ale bezużytecznego. Symbol podkreśla kontrast między powierzchownym pięknem a brakiem społecznej wartości.
Punktacja: Wskazanie, że Karbowski to przystojny, lekkomyślny utracjusz/karciarz, w którym zakochuje się Natalia Orszeńska (1 pkt); wyjaśnienie, że porównanie do kwiatu tuberozy oznacza, iż Karbowski jest piękny/atrakcyjny zewnętrznie, lecz bezużyteczny i pozbawiony społecznej wartości (1 pkt).

10. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Korzecki to inżynier pracujący w Zagłębiu — człowiek wykształcony, wrażliwy, cierpiący na głęboką nerwicę egzystencjalną (pavor nocturnus). Próbuje zwalczyć strach przed śmiercią, filozofuje o wolności ducha. Jego samobójstwo jest aktem ostatecznego wyzwolenia — cytatem z Platona zapowiada, że Dajmonion nie stawia mu oporu. Dla Judyma śmierć Korzeckiego jest szokiem i ostrzeżeniem — pokazuje, dokąd może prowadzić absolutna samotność wrażliwego intelektualisty.
Punktacja: 1 pkt: Charakterystyka Korzeckiego — wykształcenie, wrażliwość, pavor nocturnus. 2 pkt: Funkcja samobójstwa — akt wyzwolenia (Platon / Dajmonion) lub ostrzeżenie dla Judyma. 3 pkt: Oba elementy połączone w spójną interpretację (Korzecki jako kontrapunkt / alter ego Judyma).

Grupa B

1. (1 pkt) **A, D**

2. (1 pkt) **D**

3. (1 pkt) **D**

4. (1 pkt) **D**

5. (1 pkt) **D**

6. (1 pkt) **D**

7. (1 pkt) Przykładowa odpowiedź: M. Les to bogaty kupiec polskiego pochodzenia, mieszkający w Konstantynopolu. Jest największym udziałowcem zakładu w Cisach, dawnym przyjacielem Niewadzkiego. Finansuje z „cichej kasy” reformy Judyma, choć sam nigdy do Cisów nie przyjechał. Jest idealistą, który marzy o ucywilizowaniu rodzinnej okolicy.

8. (1 pkt) Przykładowa odpowiedź: Judymowa pracowała w fabryce cygar w okropnych warunkach. Duszące powietrze było pełne pyłu tytoniowego, który żarł gardziel i oczy. Praca odbywała się w szalonym tempie — czteroosobowe zespoły pakowały tysiąc funtów tytoniu dziennie, poświęcając na jedną paczkę zaledwie dziesięć sekund.

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Psychizacja pejzażu to technika narracyjna, w której opisy przyrody odzwierciedlają stan psychiczny bohatera. Przykładem jest rozdział „Smutek" — jesienny park ze spadającymi liśćmi, chłodem i ciszą oddaje wewnętrzny smutek Judyma po nieudanym odczycie. Kolejny przykład to rozdział „Przyjdź" — wiosenna przyroda z kwitnącymi krzewami wyraża radość i tęsknotę miłosną.
Punktacja: 1 pkt: poprawna definicja psychizacji pejzażu (opisy przyrody odzwierciedlające stan psychiczny bohatera). 2 pkt: + konkretny przykład z Ludzi bezdomnych (np. jesienny park w rozdziale Smutek = smutek Judyma po odczycie; wiosenna przyroda w rozdziale Przyjdź = nadzieja i tęsknota miłosna).

10. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: 1) Ulica Ciepła i Krochmalna w Warszawie — ciemne sutereny, brudne podwórza, nędza żydowskiej dzielnicy, obłąkana staruszka przywiązana za ręce i nogi do haka w izbie. 2) Fabryka cygar — kobiety pracujące w dusznym powietrzu pełnym pyłu tytoniowego, rytm pracy jak maszyny. 3) Zagłębie Dąbrowskie — „budy" robotnicze obok cynkowni, chore, wynaturzone dzieci, zatęchła woda wokół domostw. 4) Czworaki w Cisach — dzieci chore na febrę z powodu bagnistych sadzawek.
Punktacja: 1 pkt za każdy poprawnie opisany przykład nędzy (miejsce + szczegół). Maksymalnie 3 pkt za trzy odrębne przykłady z różnych środowisk (miasto/zakład pracy/wieś).

Skala ocen (orientacyjna, 13 pkt w każdej grupie)

bardzo dobry (5)	12–13 pkt
dobry (4)	10–11 pkt
dostateczny (3)	7–9 pkt
dopuszczający (2)	4–6 pkt
niedostateczny (1)	0–3 pkt

Progi: 90%, 75%, 50%, 30%. Progi w Twojej szkole mogą być inne. W zadaniach otwartych uznaj każdą odpowiedź poprawną merytorycznie, także sformułowaną inaczej niż przykład.

Ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: **matury-online.pl/sprawdzian/polski/ludzie-bezdomni**. Nauczyciele i korepetytorzy ułożą własną kartę z banku ponad 20 tys. zadań: **matury-online.pl/dla-korepetytorow**.